

Ana Torlak

Filozofski fakultet
Sveučilišta u Splitu,
Odsjek za povijest umjetnosti

Faculty of Humanities
and Social Sciences,
University of Split,
Department of Art History

Sinjaska 2
Split, Hrvatska

ana.torlak@ffst.hr
orcid.org/0000-0003-4572-6692

Prethodno priopćenje
Preliminary communication

UDK / UDC:
73(398 Salona):
[7.074(450.2/.4)]17/18”

DOI:
10.17685/Peristil.62.1

Primljeno / Received:
9. 9. 2019.

Prihvaćeno / Accepted:
26. 10. 2019.

Nekoliko podataka o salonitanskim spomenicima u privatnim zbirkama početkom 19. stoljeća

New Findings on Salonitan Monuments in
Private Collections in Early 19th Century

APSTRAKT

Na početku 19. stoljeća diljem Europe intenziviralo se prikupljanje i trgovanje antičkim spomenicima, bilo za privatne zbirke, bilo za novoosnovane državne institucije. Tim procesima zahvaćena je i istočna obala Jadrana kao bogato izvorište građe. Na temelju arhivskih i drugih izvora u ovom se radu detektiraju putovi kojima su salonitanski spomenici odneseni u današnje talijanske pokrajine Veneto i Furlaniju (Friuli-Venezia Giulia) tijekom Prve austrijske uprave u Dalmaciji (1797. – 1806.). Odatle je dio spomenika prese-
ljen u Carski i kraljevski kabinet za numizmatiku i starine u Beču (Kaiserlich-Königliches Münz- und Antikenkabinett), a dijelu se zauvijek gubi trag.

KLJUČNE RIJEČI

Salona, privatne zbirke, salonitanska skulptura, Tommaso degli Obizzi, Franz Maria Freiherr von Carnea Steffaneo, Ivan Luka Garagnin, Prva austrijska uprava

ABSTRACT

In early 19th century, collecting and trading of ancient monuments destined for both private collections and newly established state institutions intensified throughout Europe. These processes also affected the eastern Adriatic coast as a rich source of artwork in question. Based on archival and other sources, the paper identifies the routes by which artwork from Salona came to be transported to the present-day Italian provinces of Veneto and Friuli (Friuli-Venezia Giulia) during the First Austrian Administration in Dalmatia (1797 – 1806). From there, one portion was re-located to the Imperial and Royal Cabinet of Coins and Antiquities in Vienna (Kaiserlich-Königliches Münz- und Antikenkabinett), and the other remains untraceable.

KEYWORDS

Salona, private collections, Salonitan sculpture, Tommaso degli Obizzi, Franz Maria Freiherr von Carnea Steffaneo, Ivan Luka Garagnin, First Austrian Administration

Prva desetljeća 19. stoljeća važna su za uspostavu institucionalne brige o nasljeđu glavnog grada nekadašnje rimske provincije Dalmacije, Salone. Službena istraživanja započela su 1805. godine, na samom kraju Prve austrijske uprave u Dalmaciji i bila su kratkog daha.¹ Naime, razmeđe stoljeća obilježeno je ratovima između Napoleona i njegovih pristaša s jedne te braniteljima staroga režima na čelu s Habsburškom Monarhijom s druge strane. U tako turbulentnim vremenima bilo kakva kulturna nastojanja padaju u drugi plan, pa i namjere pojedinih austrijskih namjesnika u Dalmaciji, poput Petera von Goëssa (1802. – 1804.), da unaprijede pokrajinu na gospodarsko-kulturnoj razini nisu realizirana.

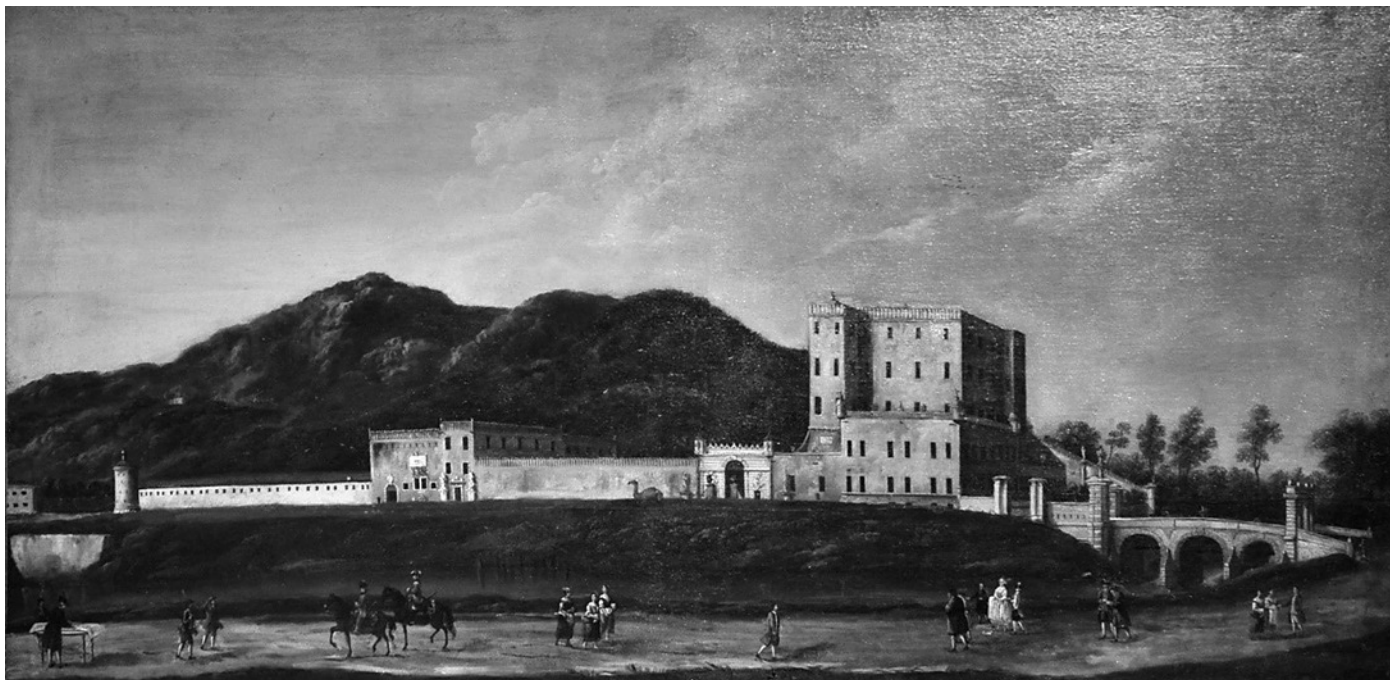
S druge strane, europski moćnici bili su jedinstveni u nastojanju da stvore državne ideologije koje će naglašavati kulturni kontinuitet temeljen na grčkoj i rimskoj antici. U tom kontekstu nastalo je natjecanje među njima u stvaranju privatnih i državnih zbirki antičkih spomenika.² Pustošili su se arheološki lokaliteti,³ a mjesta u Dalmaciji bila su plodno tlo za nabavku predmeta i obogaćivanje privatnih kolekcija. Salona, nekada glavni grad istoimene rimske provincije, bila je bogata lako dostupnom gradom. Već krajem 19. stoljeća istraživači pišu o potrebi i važnosti bilježenja raspršenih salonitanskih spomenika po različitim ustanovama i zbirkama.⁴ Međutim, o raznesenoj građi, a poglavito onoj s početka 19. stoljeća, sačuvano je malo podataka, stoga je dragocjen svaki zapis koji upućuje na lociranje zagubljene građe. U razdoblju prije uspostave institucionalne brige o salonitanskim spomenicima, krajem 18. i početkom 19. stoljeća, odnošenje građe osobito je dobilo zamaha o čemu svjedoči Okružnica iz 1805. godine (*Circolare rilasciato alle superiorità della Dalmazia Continentale*) koju je odaslalo Namjesništvo u Zadru, a u kojoj se navodi da potajno nestaju antikni i prirodoslovni predmeti kojima se trguje i u inozemstvu. Stoga je austrijska vlast, da bi spriječila takve aktivnosti, pozvala župnike da preduhitre stanovnike u prodaji prodajući ih mjesnim vlastima uz odgovarajuću cijenu, a u slučaju da drukčije postupe ili izgube predmet, predviđena je novčana kazna.⁵ No niz primjera pokazuje da su se spomenici prodavali i odnosili iz Salone kroz čitavo 19. stoljeće.⁶

Krajem 18. stoljeća (vjerojatno negdje oko 1780. godine) salonitanske ruševine obilazio je i padovanski markiz Tommaso degli Obizzi (1750. – 1805.), prikupljajući građu za svoju zbirku

umjetnina i starina uređenu 1792. godine u glasovitoj obiteljskoj vili dvorcu Catajo u mjestu Battaglia Terme, u podnožju Euganskih brda u blizini Padove (sl. 1).⁷ Kako je markiz Tommaso bio posljednji član loze degli Obizzi, nakon njegove smrti zbirka je zajedno s dvorcem prešla u nasljedstvo modenske kuće d'Este. Krajem 19. stoljeća vlasnik kolekcije postao je austrijski nadvojvoda i prestolonasljednik Franjo Ferdinand (1863. – 1914.) kao posljednji član te obitelji. Dio zbirke 1922. i 1923. godine prelazi u Muzej povijesti umjetnosti u Beču (Kunsthistorisches Museum Wien, dalje u tekstu: KHM) i Hofburg u Beču.⁸ Međutim, izvlačenje umjetnina iz Cataja započelo je već na početku 19. stoljeća, nekoliko godina nakon smrti markiza Tommasa pa je danas od te goleme zbirke u dvorcu ostalo malo građe. O putovima i načinima prijenosa umjetnina ne zna se mnogo jer se odnošenje građe uglavnom odvijalo u tajnosti. Uz to, i promjene vlasništva otežavaju cjelovitu rekonstrukciju zbirke i praćenje spomenika od nalazišta, preko Cataja do danas poznatih odredišta: Modene (Galleria Estense), Beča (KHM i Hofburg), Praga (Nacionalna galerija)⁹ te dvorca Konopiště u blizini Praga.¹⁰

Identifikacija pojedinih predmeta iz zbirke još uvijek nije završena, a tek je za neke od njih ustanovljeno podrijetlo. Kod rekonstrukcije izgleda kolekcije kroz 19. stoljeće uglavnom se upotrebljavaju inventari sastavljeni 1803., 1806., 1842., 1859. – 1861. te 1895. godine. Najopširniji je prvi popis iz 1803. godine koji se čuva u Padovi i najvažniji je za proučavanje antičke građe koja je odnesena iz Dalmacije, s obzirom na to da na više mjesta za pojedine spomenike navodi mjesto podrijetla.¹¹ U tom popisu ne navode se pojedinačni lokaliteti s kojih su spomenici odneseni, osim na jednom mjestu, gdje za jednu aru stoji da je iz Trogira.

Za cjeloviti uvid u građu Obizzijeve zbirke važan je i popis koji donosi Luigi Lanzi (1732. – 1810.), glasoviti talijanski povjesničar umjetnosti i arheolog. On je obišao 1793. godine privatne zbirke u Venetu te je izradio kratke popise zatečene građe.¹² Među ostalim navodi kako je u Cataju vidio znatan broj portreta careva i istaknutih osoba, od čega jedan dio dolazi iz Dalmacije.¹³ Iako Luigi Lanzi rijetko pobliže opisuje spomenike, nekima od njih je ipak posvetio koju rečenicu više. Tako, primjerice, navodi da je „Harpokrat odjeven u tri tunike s njegovanim licem i prstom u ustima, također s cipelama na frigijski ili sličan način” te napominje da „potječe iz Dalmacije”.¹⁴ Taj je spomenik zanimljiv

- 1 Dvorac Catajo krajem 18. stoljeća
Kunsthistorisches Museum, Beč, Zbirka glazbenih
instrumenata
(URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Schloss_Catajo_KHM_GG_6565.jpg)

Catajo Castle in late 18th century
Kunsthistorisches Museum, Vienna, Collection of Historic Musical
Instruments (URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Schloss_Catajo_KHM_GG_6565.jpg)

s obzirom na to da se navodi u više popisa te ga sa sigurnošću možemo identificirati. Naveden je u inventaru Obizzijeve zbirke iz 1803. godine kao „rap.te un Arpocrate”¹⁵ te 1895. godine u kojem se navodi: „Dijete s rogom punim voća i cvijeća i prstom u ustima u obliku Harpokrata koji je priлично restauriran.”¹⁶

Posljednji inventar zbirke izradio je Giovanni Maletti, službenik u Cataju, po naredbi direktora središnje carske kancelarije neposredno prije preseljenja u kraljevsku zbirku u Beč. Malettijev popis čuva se u Beču i također donosi niz spomenika s provenijencijom iz Dalmacije,¹⁷ no taj je popis znatno manji od onog iz 1803. godine.¹⁸ To nije neobično s obzirom na to da je zbirka čitavo stoljeće malo po malo smanjivana (sl. 2).¹⁹ Godine 1896., kada je konvoj sa spomenicima krenuo za Beč, prema Malettijevu navodu *Harpokrat* je bio smješten u sanduku broj 12.²⁰ Međutim, nakon ovih zapisa gubi mu se trag i danas mu nije poznata lokacija.

Iako se u svim inventarima građe iz Cataja Dalmacija provlači kao mjesto podrijetla, za sada, prema dostupnim podacima, nije moguće pojedinim spomenicima odrediti mjesto nalaza. Međutim, indikativni su drugi arhivski izvori, koji govore o Obizzijevoj sakupljačkoj djelatnosti po Dalmaciji. Tako Ivan Luka Garagnin (1764. – 1841.) u dopisu, upućenom okružnom kapetanu u Splitu 1833. godine, napominje da je markiz Obizzi u više navrata „osobno i u pratnji gospodina De Vite” sakupljao spomenike upravo iz Salone, i to kipove, poprsja i reljefe.²¹ Naime, markiz Tommaso je više godina prikupljao ponajprije antičke spomenike diljem Mediterana, posjećujući i sam brojna mjesta, što djelomično i opisuje u svojoj putnoj bilježnici.²² U arhivu Antičke zbirke (Antikensammlung) KHM-a navodi se da su iz Salone preko linije d’Este – Franjo Ferdinand u taj Muzej stigle tri nadgrobne stele i dva nadgrobna natpisa.²³ Po istoj liniji je u KHM, uz salonitanske spomenike, iz Dalmacije stiglo tek šest nadgrobni stela, jedna skulptura

- 2 Fotografija iz 1896. godine s prikazom dijela Galerije s antičkim spomenicima u Cataju preuzeto iz: Gianluca Tormen, "Ad ornamentum Imperii: il trasferimento della collezione Obizzi a Vienna a fine Ottocento," *Saggi e Memorie di Storia dell'Arte* 34 (2010.)

Photograph taken in 1896 showing the ancient monuments section of the Gallery in Catajo Castle
source: Gianluca Tormen, "Ad ornamentum Imperii: il trasferimento della collezione Obizzi a Vienna a fine Ottocento," *Saggi e Memorie di Storia dell'Arte* 34 (2010)

s prikazom Dijane Celcetide, jedna stela iz Aserije²⁴ i žrtvenik posvećen Dijani iz Narone.²⁵ Markiz se zanimao i za zbirku Danielli, o čemu svjedoči prepiska s Luigijem Addobbatijem iz Zadra 1787. godine.²⁶ S obzirom na to da je još uvijek u tijeku identifikacija spomenika iz Obizzijeve zbirke u kolekcijama diljem Europe, može se očekivati pronalazak i spomenika iz Dalmacije.

Osim markiza Tommasa, u posljednjim godinama 18. stoljeća dalmatinske lokalitete obilazio je još jedan strastveni kolekcionar – barun Francesco Maria Carnea von Steffaneo (1751. – 1825.). Barun je za vrijeme Prve austrijske uprave služio u Dalmaciji kao carski opunomoćenik za Istru, Dalmaciju i Albaniju (*Consigliere e Commissario Delegato*)²⁷. Njegova služba bila je vezana uz rad Kraljevskog civilnog povjerenstva (*Regia Commissione Civile*), trajala je od kolovoza 1797. do listopada 1798. godine, a nakon kraćeg prekida ponovno je 1802. godine imenovan opunomoćenikom

kraljevskog namjesnika za Dalmaciju. Barun je od travnja do listopada 1798. godine proputovao pokrajinu kako bi stekao uvid u zatečeno stanje novoosvojene provincije i na temelju toga državnoj vlasti izložio detaljnu analizu demografskog²⁸ i ekonomskog stanja. Uočio je potencijale koje taj prostor može ostvariti u gospodarstvu te je izložio i plan za realizaciju u privatnim pismima koje je upućivao caru,²⁹ ali i u službenom dokumentu pod nazivom *Tabella enciclopedica del Regno di Dalmazia* (dalje Tabela).³⁰ Uz gospodarsko-ekonomske potencijale prepoznao je i vrijednost kulturne baštine provincije. Naime, Steffaneo je bio iznimno obrazovan te vrstan poznavatelj umjetnosti. Sakupljao je dragocjene knjige,³¹ umjetnine³² i antikvitete.³³ Tako u Tabeli³⁴ navodi niz antičkih lokaliteta uz dalmatinsku obalu ističući ih kao vrijedne s obzirom na ostatke koje je zatekao. Uz to je ukratko opisao njihovu očuvanost te označio one spomenike koje je prevezao na svoj posjed u Tapoglianu, smještenom u današnjoj pokrajini Friuli-Venezia Giulia.³⁵ Naime, tijekom službe u Dalmaciji, barun je iz te provincije odvezao čak devet sanduka pokretnih umjetnina, slika i kipova.³⁶ Iako Steffaneo caru piše da mu umjetnine šalje narod kao dar, u službenim arhivskim dokumentima nema potvrde o tome.³⁷

Steffaneo je samo iz Salone otpremio dva sanduka.³⁸ Prema podacima iz Tabele radilo se o jednom arhitravu, skulpturi Izide te jednoj neimenovanoj skulpturi, koju barun naziva „monumentalnom”. U tom izvještaju uz salonitanski prostor veže i skulpturu Hermesa (*Ermete egiziano*), no za nju ne navodi da je prevezena u Tapogliano s ostalima. U njegovu osobnom arhivu koji se čuva u državnom arhivu u Beču³⁹ sačuvani su dokumenti koji se ovdje u prvi put objelodanjuju u prijevodu,⁴⁰ a nadopunjuju se s prije navedenim službenim izvještajima u svrhu identifikacije spomenika koji su odvezeni iz Salone. U dvama pismima naslovljenima „Veličanstvu”, dakle caru Franji I. (1768. – 1835.), Steffaneo piše da je 1796. godine u ruševinama Salone otkrio spomenike koji zaslužuju biti dijelom novoosnovanog Carskog i kraljevskog kabineta za numizmatiku i starine na bečkom dvoru (Kaiserlich-Königliches Münz- und Antikenkabinett).

U prvom pismu, datiranom 1. rujna 1801. godine, piše da će prije nego što otputuje u Tapogliano poslati četiri kipa caru:

„[...] Prije moga putovanja u Tapogliano imat ću čast poslati Vašem Veličanstvu četiri kipa koje

sam otkrio 1796. godine pod ruševinama Salone, koji su morem prevezeni u Akvileju i odatle preko moje zemlje u Tapogliano. Pouzdani upravitelji rade veliki dio ovih poslova i zbog toga ih smatram dostojnima zauzimanja mjesta u Kabinetu za antiku što ga je osnovalo Vaše Veličanstvo. [...]”⁴¹ Četiri kipa koja navodi mogu se povezati s onima navedenim u Tabeli – *Izidom, Hermesom*, arhitravom te „monumentalnim” carem.

U drugom pismu, datiranom 26. rujna 1801. godine, Steffaneo navodi kako je prije četiri godine pronašao monumentalnu skulpturu od parskog mramora te je iz Splita poslao u Tapogliano, a potom je poslao preko Akvileje do Trsta i naposljetku do Beča:

„[...] Čast mi je predstaviti Vašem Veličanstvu jedan kip od parskog mramora koji sam, vraćajući se prije četiri godine sa svojeg putovanja kroz dalmatinske provincije, pronašao u blizini Splita u ruševinama Salone. Transportiravši ga iz Splita u Tapogliano, danas sam ga zapakirao kako bih ga prenio u Akvileju, a zatim preko mora u Trst kamo sutra odlazim kako bih započeo putovanje mojeg Povjerenstva. Ako se ovo moje pismo sviđa Vašem Veličanstvu to je znak da je kip po svojem dolasku u Beč pregledan od strane carske akademije lijepih umjetnosti i dostojan vašeg odobrenja. Meni se čini djelo grčkog stila. Kip je oskrvrnjen no možda neće biti ništa manje koristan za poučavanje studentima lijepih umjetnosti.

Vaše Veličanstvo je prvo koje ima čast u Beču osnovati kabinet namijenjen skupljanju antičkih spomenika lijepih umjetnosti, dok je prije četiri godine Ono imalo čast ujediniti Dalmaciju sa Austrijskom Monarhijom. Ovo je prvi antički spomenik koji je iz ovih zemalja došao pod vlast svojeg novog Vladara. Vaše Veličanstvo ima dakle dvostruko pravo primiti ga. U brizi oko provizorne organizacije Dalmacije koju mi je povjerila prva dvorska komisija kao Savjetniku i Povjereniku poslanom od iste, vjerovao sam da ću kroz kombiniranje svojih putovanja moći napraviti refleksiju o ostacima grčkih i rimskih spomenika koje nam je na ovim prostorima ostavilo vrijeme. [...]”⁴² Nedvojbeno se može zaključiti da se ovdje radi o skulpturi koju Steffaneo u dokumentu Tabela naziva tek „monumentalnom”.⁴³ Ta se skulptura i danas čuva u KHM-u. Riječ je o nagoj muškoj figuri, točnije prikazu cara u obličju heroja. Rađen je u mramoru, ali nedostaju glava, desna ruka i desno stopalo, lijeva podlaktica i lijeva potkoljenica (sl. 3). No kamo su u konačnici dospjeli *Hermes*,

Izida i arhitrav, još uvijek nije poznato, s obzirom na to da u bečkom muzeju (KHM) nema podataka koji bi potvrdili da ih je Steffaneo dopremio u prijestolnicu.

U kontekstu razmatranja razvoja institucionalne skrbi o spomenicima, privatne zbirke predstavljaju sponu transformacije od ponovne upotrebe spolija prema formiranju muzejskih kolekcija antičkih spomenika. Tijekom 17., a osobito u 18. stoljeću, s neoklasicističkim, obnovljenim okretanjem antici, oblikovanje vlastitog lapidarija dobiva predznak kulturnog ozračja koji je u skladu s odbacivanjem starog režima i ujedno prihvaćanjem novovjekovnih tekovina. Osim kvalitete postala je važna i kvantiteta, a posjedovanje zbirke umjetnina i starina u visokim europskim društvenim krugovima dobiva oznaku prestiža. Prikupljala se različita građa te su formirana mjesta za izlaganje spomenika. Raznošenje dalmatinskih, pa tako i salonitanskih spomenika nastavilo se kroz čitavo 19. stoljeće. O takvim spomenicima sačuvano je veoma malo podataka, stoga je svaki zapis dragocjen u traganju za raspršenom antičkom baštinom.

* Rad je prezentiran na 4. kongresu hrvatskih povjesničara umjetnosti 2016. godine u Zagrebu. Ana Torlak, "Salonitanski spomenici u privatnim zbirkama na početku 19. stoljeća," u *4. kongres hrvatskih povjesničara umjetnosti. Institucije povijesti umjetnosti. 24. - 26. studenoga 2016., Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb*, 41. Zagreb: Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske, Institut za povijest umjetnosti, 2016.

- 3 Mramorna skulptura iz Salone,
© Kunsthistorisches Museum, Beč (foto: Ana Torlak)

Marble sculpture from Salona,
© Kunsthistorisches Museum, Vienna (photo: Ana Torlak)

BILJEŠKE

- Istraživanja su ponovno pokrenuta 1821. godine, s uspostavom Druge austrijske uprave u Dalmaciji (1813./1814. – 1918.), godinu nakon osnutka Arheološkog muzeja u Splitu, kao ustanove mjerodavne za brigu oko salonitanskog kulturnog nasljeđa. O osnutku muzeja vidi: Emilio Marin, *Arheološki muzej – Split, AD 200: spomenica u povodu obnove Muzeja, njegova izložbenog i radnog prostora i novog stalnog postava o 180. obljetnici* (Split, Arheološki muzej, 2000.), 7. O počecima istraživanja u Saloni, vidi: Marko Špičić, „Carlo Lanza, prvi ravnatelj Arheološkog muzeja u Splitu,” *Kulturna baština* 34 (2007.): 373–388. O počecima donošenja uredbi zaštite spomenika uz pregled prijašnje literature, vidi: Ivana Čapeta Rakić, „O propisima i pravnim aspektima zaštite pokretne baštine za vrijeme Druge austrijske uprave u Dalmaciji,” *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Splitu* 9 (2017.): 3–18.
- Johannes Siapkas i Lena Sjögren, „Ancient sculptures and national museums: universal and local claims of antiquity,” u *NaMu; Making National Museums Program; Setting the Frames*; 26–28 February, Norrköping, Sweden. no. 022, ed. Peter Aronsson, Magdalena Hillström (Linköping: Linköping University Electronic Press, 2007.), 153–163; Thomas Davidson, „Private Collections of Ancient Sculpture in Rome I.,” *The American Art Review* 2 (1880.): 53–57.
- Jukka Jokilehto, *A History of Architectural Conservation* (New York: 1999.), 69–73, 163.
- Šime Ljubić, „Razne vesti, Naš nepar u sačuvanju starih spomenika,” *Vjesnik arheološkog muzeja u Zagrebu* 3 (1881.): 58–59; Šime Ljubić, „Solinska sбирка u narodnom zemaljskom arheološkom muzeju,” *Vjesnik arheološkog muzeja u Zagrebu* 5 (1883.): 123–124; Frane Bulić, „Sbirka starina solinskih, u narodnome zemaljskom arheološkom Muzeju u Zagrebu,” *Bullettino di archeologia e storia dalmata* 3 (1884.): 39–41; Frane Bulić, „Due importanti lapidi dalmate nel museo civico di Padova,” *Bullettino di archeologia e storia dalmata* 33 (1910.): 103–105.
- Danica Božić-Bužančić, „Počeci zaštite spomenika i sabiranja umjetnina u Dalmaciji,” *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 18 (1970.): 150.
- Na prijelazu stoljeća u Saloni je pronađena i brončana skulptura Izide o kojoj je ostao sačuvan samo arhivski zapis (Arheološki muzej u Splitu – MS XXVI/3, dokument pod nazivom: *Brončani kip Junone nađen u Saloni*). Naime, iako je autor teksta nepoznat, prema analizi teksta i mjestu čuvanja dokumenta, Mladen Nikolanci zaključio je da je riječ o splitskom intelektualcu koji je sastavio navedeni opis negdje na prijelazu 18. u 19. stoljeće. Mladen Nikolanci, „Jedna izgubljena Izida iz Salone,” *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 65–67 (1963.–1965.): 119–126; Petar Selem, *Izidin trag* (Split: Književni krug, 1997.), 71. S početka stoljeća je i opis mletačkog putopisca Giacomina de Concine (o. 1775. – ?) u *Viaggio nella Dalmazia litorale* gdje životopisno opisuje statu u koju je slučajno vidio u nekoj lađi, netom prije nego što je prodana i odvezena u Ankonu: „Vozeći se uz obalu mirne rijeke Jadr, koju i Solin zovu, zapazio sam malenu barku na 4 vesla. Dozvaš ladare bliže da vidim imaju li pastirva, koje su, kako se priča, krasile bogat Dioklecijanov stol. Mjesto njih opazih u lađi kip, koji je predstavljao ženu, što, sudeći po držanju i pokretu upravo izlazi iz kupelji.” Žarko Muljačić, „Kamo je otišla lijepa kupačica? O raznošenju umjetnina iz Solina početkom 19. stoljeća,” *Slobodna Dalmacija*, god. 15: br. 3704 (15. siječnja 1957.): 3. O odnosu prema salonitanskim spomenicima na početku 19. stoljeća vidi još: Ivo Babić, „Contribution à la connaissance de l’histoire de la documentation graphique des monuments archéologiques de Salone,” *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 77 (1984.): 133–150; Ivo Babić, „Prilog poznavanju povijesti grafičke dokumentacije salonitanskih spomenika,” *Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske* 8–9/1982–1983 (1985.): 67–80; Dražen Maršić, „Rimske portretne stele iz Muzeja grada Trogira,” *Opuscula Archaeologica* 28 (2004.): 111–146; Dražen Maršić, „Bilješke uz dva nadgrobna spomenika u perivoju Garagnin–Fanfogna u Trogiru,” *Tusculum* 3 (2010.): 31–42.
- O zbirci Tommasa degli Obizzija vidi: Luigi Rizzoli, „Il castello del Catajo nel padovano e il testamento del Marchese Tommaso degli Obizzi (3 giugno 1803),” *Archivio Storico Veneto Tridentino* 4 (1923.): 127–146; Paola Fantelli, „Eruditi e collezionisti: Luigi Lanzi a Tommaso degli Obizzi,” *Padova e la sua provincia* 23 (1977.): 12–16; Paola Fantelli i Pier Luigi Fantelli, „L’inventario della collezione Obizzi al Catajo,” *Bollettino del Museo Civico di Padova* 72 (1982.): 101–238; Pier Luigi Fantelli, „La collezione di Tommaso degli Obizzi al Catajo,” u *Venezia e l’archeologia, Congresso Internazionale, Venezia 25–29 maggio 1988* (Roma, 1990.), 95–99; Gianluca Tormen, „Una piccola Atene sempre crescente: aspetti e problemi della collezione Obizzi,” u *Gli Estensi e il Catajo: aspetti del collezionismo tra Sette e Ottocento*, ur. Elena Corradini (Milano: Motta, 2007.), 87–99; Gianluca Tormen, „Ad ornamentum Imperii: il trasferimento della collezione Obizzi a Vienna a fine Ottocento,” *Saggi e Memorie di Storia dell’Arte* 34 (2010.): 173–254.
- Kurt Gschwantler, „The Collection of Greek and Roman Antiquities in the Kunsthistorisches Museum,” u *Masterpieces in the Collection of Greek and Roman Antiquities* (Wien: Kunsthistorisches Museum 2012.), 122.
- Zanimljivo je da se tu čuva poliptih s jedanaest od dvanaest svetačkih polja iz druge polovine 15. stoljeća, a činio je jedinstvenu cjelinu s *Navještenjem Ludlow*, slikom koja se danas čuva u kolekciji Werhner u Londonu te se pripisuje kotorsko-dubrovačkom slikaru Lovri Dobričeviću. Tezu o jedinstvu djela iznio je F. Zeri, a atribuciju slikaru M. Boskovits te su je prihvatili domaći istraživači: G. Gamulin, K. Prijatelj, R. Vujčić. Više o problematici i prijašnjoj literaturi vidi: Ivana Prijatelj-Pavičić, „Priča o tome kako se jedan poliptih Lovre Dobričevića našao u zbirci dvorca Catajo zajedno s antičkim antikvitetima iz Dalmacije,” *Historia antiqua* 18–2 (2009.): 482.
- Između 1859. i 1861. godine kada je posljednji vojvoda od Modene, Franjo V. (1819. – 1875.), prebacio u Beč u svoju rezidenciju, Palais Modena (palaca Modena, danas sjedište Ministarstva unutarnjih poslova), dio oružarnice, galeriju slika, antičku zbirku, knjižnicu, kao i cijelu zbirku grafika koje su imale gotovo stotinu samo Dürerovih djela, među kojima su se isticali otisci koji obuhvaćaju *Velika pobjednička kola cara Maksimilijana I.* i kompletnu seriju tzv. *Mala pasija*. Kada su krenuli konvoji za Beč na kraju stoljeća, samo je u prvom bilo 256 sanduka. Više: Tormen, „Obizzi a Vienna,” 173, 176.
- Navedeni su sljedeći antički spomenici iz Dalmacije: „Una Ara di marmo di Traù con capitelto della stessa pietra, Una statua antica di marmo greco alta piedi 2.3/4 rap.te Arianna di preggio sopra piedetello di marmo di Dalmazia, Una testa antica di marmo greco sopra pedestallo di marmo di Dalmazia, Una testa antica di marmo greco rap.te Filosofo (Esculapio) sopra base di marmo di Dalmazia, Una statua antica di detto marmo alta piedi 2.1/4 rap.te un fauno con base di marmo di Dalmazia sovrapposta ad un [sic] ara di rosso antico, con iscrizione, il di cui zoccolo è ornato di una testa di marmo greco ad alto rilievo rap.te Giove Amone, Una statua antica di marmo graeco alta piedi 5.1/2 rap.te Cajo Mario sovrapposta a base di marmo

- di Dalmazia sostenuta da zoccolo fregiato di baso rilievo di marmo greco, Due statue sedenti egizie antichissime rap. ti Iside, ed Osiride di marmo palumbino bianco di Egitto ornate da geroglifici egiziani alte piedi 4 rare di sommo pregio, e valore trovandosi le dette statue sopra un pezzo sepolcrale quadrato con iscrizione, e bassi rilievi di marmo di Dalmazia, Una lapide sepolcrale romana antica marmo di Dalmazia lunga piedi 6 larga piedi 3 con iscrizione ben conservata, Una statua antica di marmo, e opera Dalmatina rap. te un Arpocrate sovrapposta ad una ara con iscrizione, Pezzo di colonna di porfido alto piedi 2.1/2 con sopra una tavoletta di Marmo di Dalmazia, Una sfinge di marmo greco che sostiene una tavoletta di marmo di Dalmazia, Un busto antico di marmo di Dalmazia rap. te Eliogabalo, Un cipo antico romano di pietra di Dalmazia, Un cippo di pietra di Dalmazia alto piedi 4 e largo piedi 2.2/4, Un (sic) ara di marmo di Dalmazia, Alta piedi 1 con bassi rilievi, Un cipo di marmo di Dalmazia in tre pezzi alto in tutto Piedi 4.2/4 con alto rilievo rappresentante Petronio e iscrizione romana, Un cippo antico di marmo di Dalmazia alto piedi 3.2/4 largo piedi 2. c.a. con cinque teste di alto rilievo, Un cippo antico di marmo di Dalmazia alto piedi 3.1/2 e largo piedi 2 con cinque teste ad alto rilievo, Una fiera antica egizia di pavonazetto lunga piedi 1.3/4 sopra base di marmo di Dalmazia." Fantelli i Fantelli, „Obizzi,” 189, 190, 194, 195, 201, 202, 203.
- 12 Luigi Lanzi, *Viaggio del 1793 per lo stato veneto, e Venezia istessa. Pittori di que' luoghi, Musei quivi veduti, e Musei veduti nell'anno seguente 1794 in sarzana Torino*, ur. Donata Levi (Firenze, 1988.).
- 13 Lanzi, *Viaggio*, 75.
- 14 Lanzi, *Viaggio*, 75.
- 15 Biblioteca Civica di Padova (B.P. 1386/IV). Inventar je objavljen u: Fantelli i Fantelli, „Obizzi,” 101-238.
- 16 Restauraciju je za Obizzija napravio kipar Giovanni Ferrari. Alessandra Coppola, „Antichità al Catajo,” u *Gli Obizzi e la collezione di Antichità al Catajo*, ur. Alessandra Coppola (Padova: Cleup, 2017.), 105.
- 17 Tormen, „Obizzi a Vienna,” 218. „Due lacrimatoi di terra ordinaria trovati in Dalmazia, Un vaso di terra bacellato, vernice nera trovato in Dalmazia, Una Edicola scolpita in pietra di Dalmazia con colonne avvolte nell'edera e porta chiusa ornata di festoni uno dei quali è sospeso da anelli, Un Gran Cippo in pietra di Dalmazia con 5 ritratti nella facciata, e superiormente 2 leoni giacenti, Una Grande Edicola in pietra di Dalmazia con 5 ritratti, nei fianchi vi sono 2 baccanti, una delle quali tiene un timpano nella mano destra ed una tirso nella sinistra, e sopra la cimasa due leoni giacenti e frammentati.”
- 18 Mogu se identificirati tek dva spomenika koja se javljaju na oba popisa.
- 19 Na početku 19. stoljeća zbirka je imala više od 11 000 kipova, 182 poprsja, 64 reljefa. „Battaglia Terme, memorie di un territorio padovano,” Battagliatermestoria. <https://battagliatermestoria.altervista.org/battaglia-terme-territorio-padovano/>. Unatoč znatnom smanjenju inventara, krajem stoljeća još uvijek je imala zavidnu gradu: „sarkofazi, urne, više od sto kipova različitih veličina, osamdeset reljefa, stotine poprsja i glava, kamenih natpisa, devedeset i pet stupova od finog antičkog mramora, više od šest stotina vaza, vazica, šalica, čaša, posuda i malih predmeta od terakote i raznih instrumenata. U oružarnici bilo je međutim još mnogo kompletnih oklopa i brojnih njihovih dijelova, svih vrsta oružja, pušaka, pištolja, i još mnogo toga; Maletti je spomenuo i sto slika 'različitih veličina' ... na platnu i drvu.” Tormen, „Obizzi a Vienna,” 178, 204, 205, 217, 218.
- 20 G. Maletti je nadzirao pakiranje spomenika u sanduke i njihov transport. U željezničkom konvoju bilo je čak 256 sanduka s različitim gradom. Tormen, „Obizzi a Vienna,” 177, 178.
- 21 HR DASD 156, Fond obitelji Fanfogna Garagnin, imovinski spisi, kut. 1, S1/VIII d. Božić-Bužančić, „Počeci zaštite,” 145-169., 153. D. Božić-Bužančić pretpostavlja da je slikar u čijem je društvu markiz Tommaso obilazio ruine bio Sebastijan Devita (De Vita, 1740. - poslije 1797.) iz Splita.
- 22 Gianluca Tormen, „Il viaggio di Tommaso degli Obizzi nel 1797-98 storia, arte e collezionismo nelle memorie di un inedito taccuino,” *Saggi e Memorie di storia dell'arte* 40 (2016.): 152-203.
- 23 Prema inventaru KHM-a, Antička zbirka. Navedene stele su: *CIL* III 2357, *CIL* III 2384, *CIL* III 2403, *CIL* III 2495 i *CIL* III 2497. Vidi i kod: Rudolf Noll, *Die Griechischen und Lateinischen Inschriften der Wiener Antikensammlung* (Wien, 1986.), 67-68.
- 24 Prema nedavno objavljenom radu, još tri cipusa iz Obizijeve zbirke liburnske provenijencije. Simone Don, „Tri liburnska cipusa iz zbirke Obizzi,” *Miscellanea Hadriatica et Mediterranea* 5 (2018.): 99-112.
- 25 Die Bilddatenbank Ubi Erat Lupa. <http://lupa.at/queries/1273866473> (25. 1. 2020.)
- 26 S obzirom na to da je Obizzi osobno obišao tu zbirku, moguće je da je i uzeo nešto i za svoju kolekciju, ali to nije potvrđeno u sačuvanim dopisima. Coppola, „Catajo,” 94.
- 27 Haus-, Hof- und Staat Archiv, dalje HHSTA, Nachlass Carnea Steffaneo, Karton 1.
- 28 Inicirao je popis stanovništva organiziran po biskupijama. Više: Ivan Erceg, „Kretanje stanovništva u bivšoj mletačkoj Istri za vrijeme austrijskog i francuskog vladanja (1803. - 1811.),” *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* 13 (1984.): 5-6.
- 29 HHSTA, Nachlass Carnea Steffaneo, Karton 1., Nachlass Carnea Steffaneo, Karton 2.
- 30 Dinko Foretić, „Tabella enciclopedica del regno di Dalmazia,” *Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti* 10 (1963.): 292-293. Dokument se čuva u Državnom arhivu u Zadru.
- 31 Po povratku u Beč 1802. godine osnovao je biblioteku za koju je prikupio skupocjena i vrijedna djela u Njemačkoj, Francuskoj i Italiji, ali i u Dalmaciji. Foretić, „Tabella,” 292. U pismu biskupu Luigiju Skakocu 1819. godine ističe kako uživa u svojoj biblioteci koja ima više od 15 000 svezaka, dijelom sakupljenih prigodom službe u Dalmaciji. Roko Slade Šilović, „Jedno bibliografsko pitanje,” *Narodna starina* 3 (8) (1924.): 213.
- 32 Primjerice, u Beč je odnio i četiri djela Zanchijeva ciklusa s prizorima iz Kristova života iz koparske prvostolnice. Višnja Bralić, „Venecija i slikarstvo baroknih stoljeća u sjevernojadranskoj Hrvatskoj,” u *Sveto i profano, slikarstvo talijanskog baroka u Hrvatskoj*, katalog izložbe, 16. travnja - 2. kolovoza 2015. (Zagreb, 2015.), 39.
- 33 Sačuvani su podaci o tome kako mu biskup Luigi Skakoc iz Trogira šalje grčki novac prikupljen tijekom svojeg službovanja na jonskim otocima. Slade Šilović, „Pitanje,” 213-214.
- 34 Dokument se čuva u Državnom arhivu u Zadru. Više: Foretić, „Tabella,” 291, 300.
- 35 Od lokaliteta navodi Jader, Aenonu, Aseriju, Naronu, Salonu, Split i Skardonu.
- 36 Jednako je postupao i u Istri. Vjekoslav Maštrović, „Dva primjera odnosa austrijskih vlasti prema umjetnicima u prvoj polovini XIX. stoljeća u Dalmaciji i Istri,” *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 21 (1980.): 658.

REFERENCES

- 37 Maštrović, „Dva primjera,” 658.
- 38 Maštrović, „Dva primjera,” 658.
- 39 HHSTA, Nachlass Carnea Steffaneo, Karton 1, Nachlass Carnea Steffaneo, Karton 2.
- 40 Dosad su bili tek djelomično objavljeni na engleskom jeziku: Ana Torlak, „Ancient Salona Sculpture and Baron Carnea von Steffaneo,” SGEM 2016 International Multidisciplinary Scientific Conference on Social Sciences and Arts, 6 – 9 April 2016., 14; Jasna Jeličić-Radonić i Ana Torlak, „Imperial Cult Statue In Salona,” u *15th Colloquium on Roman Provincial Art, Benefactors, Dedicants and Tomb Owners, Society – Iconography – Chronology*, 14 – 20 June 2017, Graz – Austrija., Graz 2019., 197.
- 41 HHSTA, Kaiser Franz Akte, kutija 27 (28). Prijevod s talijanskog Tihana Škorić, prof.
- 42 HHSTA, Nachlass Carnea Steffaneo, Karton 1. Prijevod s talijanskog Tihana Škorić, prof.
- 43 Posljednji list Tabele, pod stupcem *Nelle antichità Romane*. Foretić, „Tabella.”
- Die Bilddatenbank Ubi Erat Lupa. Accessed: January 25, 2020. <http://lupa.at/queries/1273866473>.
- Božić-Bužančić, Danica. “Počeci zaštite spomenika i sabiranja umjetnina u Dalmaciji.” *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 18 (1970), 145–169.
- Bralić, Višnja. “Venecija i slikarstvo baroknih stoljeća u sjevernojadranskoj Hrvatskoj.” In *Sveto i profano, slikarstvo talijanskog baroka u Hrvatskoj*, exhibition catalogue. Zagreb, 2015, 39–61.
- Bulić, Frane. “Sbirka starina solinskih, u narodnome zemaljskom arheološkom Muzeju u Zagrebu.” *Bullettino di archeologia e storia dalmata* 3 (1884), 39–41.
- Bulić, Frane. “Due importanti lapidi dalmate nel museo civico di Padova.” *Bullettino di archeologia e storia dalmata* 33 (1910), 103–105.
- Concina, Giacomo de. *Viaggio nella Dalmazia litorale*. Udine: Libera Vendrame, 1809.
- Čapeta Rakić, Ivana. “O propisima i pravnim aspektima zaštite pokretne baštine za vrijeme Druge austrijske uprave u Dalmaciji.” *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Splitu* 9 (2017): 3–18.
- Davidson, Thomas. “Private Collections of Ancient Sculpture in Rome I.” *The American Art Review* 2 (1880): 53–57.
- Don, Simone. “Tri liburnska cipusa iz zbirke Obizzi.” *Miscellanea Hadriatica et Mediterranea* 5 (2018): 99–112.
- Erceg, Ivan. “Kretanje stanovništva u bivšoj mletačkoj Istri za vrijeme austrijskog i francuskog vladanja (1803. – 1811.).” *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* 13 (1984): 1–50.
- Fantelli, Paola and Fantelli, Pier Luigi. “L’inventario della collezione Obizzi al Catajo.” *Bollettino del Museo Civico di Padova* 72 (1982): 101–238.
- Fantelli, Pier Luigi. “La collezione di Tommaso degli Obizzi al Catajo.” In *Venezia e l’archeologia, Congresso Internazionale*, Venezia 25–29 maggio 1988. Roma, 1990, 95–99.
- Foretić, Dinko. “Tabella enciclopedica del regno di Dalmazia.” *Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti* 10 (1963): 291–307.
- Gschwantler, Kurt. “The Collection of Greek and Roman Antiquities in the Kunsthistorisches Museum.” In *Masterpieces in the Collection of Greek and Roman Antiquities*. Wien: Kunsthistorisches Museum 2012, 14–23.
- Jeličić-Radonić, Jasna and Torlak, Ana. “Imperial Cult Statue In Salona.” In *15th Colloquium on Roman Provincial Art, Benefactors, Dedicants and Tomb Owners, Society – Iconography – Chronology*, 14 – 20 June 2017. Graz, 2019, 192–198.
- Jokilehto, Jukka. *A History of Architectural Conservation*. New York 1999.
- Marin, Emilio. *Arheološki muzej – Split, AD 200: spomenica u povodu obnove Muzeja, njegova izložbenog i radnog prostora i novog stalnog postava o 180. obljetnici*. Split, Arheološki muzej, 2000.
- Maršić, Dražen. “Rimske portretne stele iz Muzeja grada Trogira.” *Opuscula Archaeologica* 28 (2004): 111–146.
- Maršić, Dražen. “Bilješke uz dva nadgrobna spomenika u perivoju Garagnin–Fanfogna u Trogiru.” *Tusculum* 3 (2010): 31–42.
- Maštrović, Vjekoslav. “Dva primjera odnosa austrijskih vlasti prema umjetninama u prvoj polovini XIX. stoljeća u Dalmaciji i Istri.” *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 12 (1980): 657–663.
- Muljačić, Žarko. “Kamo je otišla lijepa kupačica? O raznošenju umjetnina iz Solina početkom 19. stoljeća.” *Slobodna Dalmacija*, no. 3704 (January 15, 1957): 3.

- Nikolanci, Mladen. "Jedna izgubljena Izida iz Salone." *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 65-67 (1963-1965): 119-126.
- Noll, Rudolf. *Die Griechischen und Lateinischen Inschriften der Wiener Antikensammlung*. Wien, 1986.
- Lanzi, Luigi. *Viaggio del 1793 per lo stato veneto, e Venezia istessa. Pittori di que' luoghi, Musei quivi veduti, e Musei veduti nell'anno seguente 1794 in sarzana Torino*. Edited by Donata Levi. Firenze, 1988.
- Ljubić, Šime. "Razne viesti, Naš nemar u sačuvanju starih spomenika." *Vjesnik arheološkog muzeja u Zagrebu* 3 (1881): 58-59.
- Ljubić, Šime. "Solinska sbirka u narodnom zemaljskom arheološkom muzeju." *Vjesnik arheološkog muzeja u Zagrebu* 5 (1883): 123-124.
- Prijatelj-Pavičić, Ivana. "Priča o tome kako se jedan poliptih Lovre Dobričevića našao u zbirci dvorca Catajo zajedno s antičkim antikvitetima iz Dalmacije." *Histria antiqua* 18-2 (2009): 481-488.
- Rizzoli, Luigi. "Il castello del Catajo nel padovano e il testamento del Marchese Tommaso degli Obizzi (3 giugno 1803)." *Archivio Storico Veneto Tridentino* 4 (1923): 127-146.
- Siapakas, Johannes and Sjögren, Lena. "Ancient sculptures and national museums: universal and local claims of antiquity." In *NaMu; Making National Museums Program; Setting the Frames*. Edited by Peter Aronsson and Magdalena Hillström, 153-163. Linköping: Linköping University Electronic Press, 2007.
- Selem, Petar. *Izidin trag*. Split: Književni krug, 1997.
- Slade Šilović, Roko. "Jedno bibliografsko pitanje." *Narodna starina* 3 (8) (1924): 213-214.
- Špikić, Marko. "Carlo Lanza, prvi ravnatelj Arheološkog muzeja u Splitu." *Kulturna baština* 34 (2007): 373-388.
- Tormen, Gianluca. "'Una picciola Atene sempre crescente': aspetti e problemi della collezione Obizzi." In *Gli Estensi e il Catajo: aspetti del collezionismo tra Sette e Ottocento*. Edited by Elena Corradini (Milano: Motta, 2007), 87-99.
- Tormen, Gianluca. "Ad ornamentum Imperii: il trasferimento della collezione Obizzi a Vienna a fine Ottocento," *Saggi e Memorie di Storia dell'Arte* 34 (2010): 173-254.
- Tormen, Gianluca. "Il viaggio di Tommaso degli Obizzi nel 1797-98 storia, arte e collezionismo nelle memorie di un inedito taccuino." *Saggi e Memorie di storia dell'arte* 40 (2016): 152-203.
- Torlak, Ana. "Ancient Salona Sculpture and Baron Carnea von Steffaneo." *SGEM 2016 International Multidisciplinary Scientific Conference on Social Sciences and Arts*, 6 - 9 April, 2016, 11-17.
- Torlak, Ana. "Salonitanski spomenici u privatnim zbirkama na početku 19. stoljeća." In *4. kongres hrvatskih povjesničara umjetnosti . Institucije povijesti umjetnosti. 24.-26. studenoga 2016., Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb, 41. Zagreb: Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske, Institut za povijest umjetnosti, 2016.*

ARCHIVAL SOURCES

Arheološki muzej u Splitu

AMS - MS XXVI/3, dokument pod nazivom:
Brončani kip Junone nađen u Saloni

Haus-, Hof- und Staat Archiv

ННСТА, Nachlass Carnea Steffaneo Carnea, karton 1
ННСТА, Nachlass Carnea Steffaneo Carnea, karton 2
ННСТА, Kaiser Franz Akte, kutija 27 (28)

SUMMARY

New Findings on Salonitan Monuments in Private Collections in Early 19th Century

Based on archival and other sources, the paper discusses the less known or unknown routes by which artwork from Salona was transported to the present-day Italian provinces of Veneto and Friuli (Friuli-Venezia Giulia) during the few years of the First Austrian Administration in Dalmatia (1797 – 1805). One portion was then relocated to the Imperial Collection in Vienna, while the other remains untraceable.

Towards the end of the 18th century, the ruins of Salona were visited by Marquis Tommaso degli Obizzi from Padua (1750 – 1805) with the purpose of collecting artwork for his grandiose collection of art and antiquities arranged in 1792 at his family's Catajo Castle in Battaglia Terme. The archives of the Collection of Greek and Roman Antiquities (*Antikensammlung*) of the Kunsthistorisches Museum in Vienna state that only five funerary stelae had arrived from Salona from Catajo Castle, obtained through the Este – Francis Ferdinand line. However, the inventory dates from the late 19th century, suggesting that more Salonitan monuments must have been preserved in the castle at the beginning of the century. This is supported by the fact that the Paduan list drafted in 1803 contains more references to Dalmatian monuments in general. Further proof that at the beginning of the century the Obizzi collection housed a number of items from Salona is provided by I. L. Garagnin, who in a letter written in 1833 noted that Marquis Obizzi had on several occasions obtained monuments from Salona *on his own and accompanied by Mr De Vita*, namely sculptures, busts and reliefs.

At the turn of the century, as many as two crates of monuments were shipped from Salona to the Imperial representative Baron Francesco Maria Carnea von Steffaneo (1751 – 1825). According to the preserved data, they contained an architrave, a sculpture of Isis and an unnamed sculpture, which the Baron only briefly mentions as *monumental*. In the related report, when referring to the Salona area, he mentioned the sculpture of Hermes (*Ermete egiziano*), but there is no record that it was transported to Tapogliano with the others. At this point it is possible to identify only one sculpture in the КНМ, the one that Steffaneo describes as monumental, representing an emperor as a hero.

Dr. sc. ANA TORLAK zaposlena je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu na Odsjeku za povijest umjetnosti. Autorica je više znanstvenih i stručnih radova, a područje znanstveno-istraživačkog interesa su joj antički kultovi s naglaskom na prostor Salone i rimske provincije Dalmacije te povijest odnosa prema kulturnoj baštini, osobito formiranja privatnih zbirki antičkih spomenika u prvoj polovini 19. stoljeća.

ANA TORLAK, PhD, is employed at the Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split, at the Department of Art History. She has authored a number of scholarly and professional papers, and her research interests focus on ancient cults with emphasis on the Salona area and the Roman province of Dalmatia, as well as on history of attitudes towards cultural heritage, especially the formation of private collections of antiquities in the first half of the 19th century.